Cuprins C 4 - VB

1.	Rutina implicită de tratare a erorilor	4
2.	Obiectul Err	5
3.	Instrucțiunea On Error GoTo	6
4.	Instrucțiunea On Error Resume Next	8
5.	Generarea erorilor	9
6.	Înlănțuirea rutinelor de tratare a erorilor	10
9.	Bara instrumentelor pentru depanare (Debug Toolbar)	15
10.	Fereastra imediată	17
11.	Fereastra variabilelor locale (Locals Window)	18
12.	Fereastra de monitorizarea (Watch Window)	19
13.	Fereastra de vizualizare a apelurilor (View Calls)	20

Tratarea erorilor în execuție în VB

- Tratatrea erorilor în VB
- **Obiectul** Err
- Strategii de tratare a erorilor
- Instrucțiunea On Error GoTo
- Instrucțiunea On Error Resume Next
- Generarea erorilor

Aproape orice program poate întîlni erori în timpul funcționării (execuției) lui. Dacă aceste situații nu sînt anticipate și tratate prin secvențe de cod speciale ele conduc la terminarea bruscă a programului. Motivele erorilor sînt multe, epuizarea spațiului de pe disc, pierderea conexiunii la rețea, editarea unor înregistrări blocate dintr-o bază de date, calculul unor funcții matematice cu argumente greșite etc. Oricare ar fi motivul erorii, dacă se dorește maximizarea șanselor păstrării datelor și a satisfacției clientului față de aplicație apariția erorilor și tratarea lor trebuie luate în considerare

Pentru a ne putea atinge scopul trebuie să înțelegem modul în care VB tratează erorile în timpul funcționării aplicației, cum se poate interacționa cu eroarea apărută și cum anume se poate depăsi situația de eroare, eventual, dacă este cazul chiar cum să o generăm.

La detectarea unei erori în cod VB, verifică prima oară dacă există o rutină de tratare a erorii la nivelul procedurii. Dacă aceasta lipsește consideră responsabilă de eroare linia de cod care a apelat procedura în care a apărut eroare. Din acest motiv, în lipsa procedurii de tratare a erorii VB caută o procedură de tratare a erorii în procedura apelantă, iar procesul de revenire pe această linie continuă pînă cînd fie se găsește o rutină de tratare a erorilor, fie se ajunge la ultima procedură apelantă care nu are nici ea această rutină. În acest caz, VB va trata eroarea automat apelînd rutina de tratare implicită de erori. Această variantă nu este prea sănătoasă după cum se va vedea imediat.

Mai sus funcția f este apelată din subrutina de tratare a evenimentului Click. În forma în care s-a scris codul va "crăpa" deoarece 1/(1-1) conduce la împărțire cu 0. Deoarece la nivelul lui f nu există o rutină de tratare a erorii, eroarea va fi tratată ca și cum ar fi din vina codului apelant. Aici, din nou nu există o rutină de tratare a erorii, deci VB va apela rutina de tratare implicită a erorilor.

Rutina implicită	de tratare a erorilor
 Raportează mesajul Oprește programul: sub IDE îl întreupe altfel, termină execuția 	Microsoff Vieual Brein Film-time arms (* 11) Thimstein 11 - Sen (* Thimstein 11) Thimstein 11 - Sen (* Thimstein 11)

1. Rutina implicită de tratare a erorilor

Rutina de tratare implicită a erorilor afișează o fereastră de dialog conținînd numărul erorii și descrierea asociată la apariția erorii. După aceasta aplicația este oprită.

Ea este OK dacă ne aflăm în faza dezvoltării aplicației deoarece ne permite să depanăm (la apăsarea butonului **Debug**) aplicația și să reparăm problema înainte de a continua dezvoltarea.

La nivelul aplicației compilate problema devine gravă, o fereastră de dialog apare cu un sigur buton **OK.** La apăsarea lui aplicația este terminată fără nici o șansă de a salva datele sau de a stoca într-un jurnal eroarea apărută.

Din acest motiv este bine ca toate evenimentele să aibă o formă de tratare a posibilelor erori pentru aplanarea efectelor erorile neprevăzute din aplicație. În cele ce urmează se va discuta modul de a realiza astfel de aplicații.

Obiectul Err

• Proprietăți esențiale

- Number nr. unic al erorii
- Description descriere, deseori inutilă, a erorii
- Source șir de indentificare a aplicației care a generat eroarea

• Metode

- Clear resetează obiectul Err
- Raise generează o eroare cu proprietățile specificate

2. Obiectul Err

Toate metodele pentru detectarea și tratarea erorilor se folosesc de obiectul **Err**. La apariția unei erori obiectul **Err** va avea proprietățile populate cu valorile corespunzătoare ultimei erori apărute.

Din punctul de vedere al codului singura proprietate folosită pentru testarea erorii este **Number**. Comparînd valoarea ei cu un grupe de valori așteptate codul poate decide cu privire la modul de continuare al acțiunilor.

Err. **Description** este un mesaj corespunzător erorii particulare fiind deseori prea criptic pentru un utilizator obișnuit al aplicației.

Err.Source este un șir de caractere care face cunoscut numele aplicației și uneori al procedurii în care a apărut eroarea. Valorile din **Description** și **Source** pot fi înscrise în fișier de tipul jurnal pentru ca dezvoltatorii programului să poată depana aplicația mai ușor.

Motoda Clear resetează obiectul Err, adică Number devine 0, iar Source și Description șiruri vide. Se folosește numai în cazul tratării la nivel de linie a erorilor din apliacție.

Metoda **Raise** este foarte importantă, ea se folosește pentru a genera o eroare dacă codul consideră îndeplinirea unor condiții de eroare. Sintaxa lui **Raise** urmează să fie prezentată în acest curs.

3. Instrucțiunea On Error GoTo

Aplicațiile VB se scriu cu rutine de eroare asemenea celei de mai sus. O procedură poate avea una sau mai multe rutine la sfîrșitul ei și o linie de cod care activează o rutină de tratare particulară a erorii.

On Error GoTo

Instrucțiunea On Error GoTo identificator îi spune lui VB că în cazul apariției unei erori mai jos de acest punct să sară la codul marcat cu eticheta (identificator urmat de :). Mai multe On Error GoTo pot să apară într-o procedura pentru a permite scrierea mai multor rutine de tratare a erorilor specifice unor anumite porțiuni de cod. Pentru a inhiba rutinele de tratare a erorilor în vederea revenirii la rutina de tratare implicită a lui VB se scrie On Error GoTo 0.

Exit Function/Sub

Atunci cînd apare o eroare execuția programului sare la punctul sepcificat în codul de tratare a erorii, dar dacă nu apare nici o eroare trebuie să evităm intrarea în rutina de tratare a erorii. Instrucțiunea **Exit** se folosește penru terminarea unei proceduri dacă totul merge bine.

Testarea lui Err.Number

Rutina de tratare a erorii verifică valoarea lui Err. Number. Utilizatorul trebuie să știe ce

erori pot să apară și modul în care pot fi corectate. În general, codul va conține If ... Then ... Else sau Select Case folosind pe Err.Number ca valoare de testat pentru a decide asupra instruncțiunii următoare de executat.

Resume Next

După ce o condiție de eroare a fost tratată, programul trebuie să-și continue execuția. Reluarea continuării execuție aplicație se poate face prin următoarele instrucțiuni:

- On Error Resume Next instrucțiunea face ca punctul de reluare a execuției să devină instrucțiunea care ar fi urmat în cazul unei execuții normale (instrucțiunea următoare celei care a generat eroarea). În exmplu, aceasta este Exit Function.
- On Error Resume Instrucțiunea face ca punctul de reluare să fie chiar instrucțiunea generatoare a erorii (se încearcă execuția aceleiși instrucțiuni). Dacă eroarea nu a fost eliminatnă ea va conduce la intrarea într-un ciclu infinit (de aici se iese numai cu ajutorul unui contor al reluărilor).
- On Error Resume identificator punctul de reluare al execuției devine instrucțiunea marcată cu eticheta avînd numele lui indentificator.
- **Exit Sub** sau **Exit Function** instrucțiunile fac ca procedura în curs de execuție să fie terminată.

4. Instrucțiunea On Error Resume Next

Stilul de tratare al erorilor prezentat mai sus se numește "la nivel de linie". Instrucțiunea **On Error Resume Next** face ca VB să ignore erorile și să continue execuția secvențială. Este responsabilitatea programatorului să verifice obiectul **Err** pentru a prinde erorile.

Este, de asemenea, responsabilitatea lui să folosească metoda Clear pentru a reseta informațiiloe din obiectrul Err, altfel se va găsie aceeași eroare la următoarea verificare (asta dacă nu a apărut între timp o nouă eroare).

Problemele acestei strategii sînt:

- dacă se omite verificarea lui **Err** se poate găsi o eroare care este consecința unei alte erori;
- codul aplicației și cel al tratării erorilor se intercalează făcînd dificilă înțelegerea și întreținerea.

Avanatjele metodei:

dacă nu conteză apariția erorilor conduce la un cod simplu. De exemplu un astfel de cod ar putea fi:

```
Dim C as Control
For Each C In Controls
C.ForeColor = vbRed
Next
```

este singura metodă care se poate folosi în VBScript.

5. Generarea erorilor

VB permite generarea erorilor pentru cazul în care anumite condiții de eroare apar. Generarea erorilor este un aspect esențial al comunicației între obiecte. Cînd o condiție de eroare apare, trebuie oprită prelucrarea curentă (de exemplu ne intersează numărul de produse dintr-un stoc întors de o componentă, dar acesta este negativ) și trebuie dat controlul procedurii apelante. Strategia este esențială atunci cînd se scriu componente. La generarea unei erori trebuie creat un număr unic de indentificare al erorii și un text care s-o descrie împreună cu textul de indentificare al sursei erorii. Acestea vor fi valori date proprietăților Number, Description și Source ale obiectului Err pe care codul apelant îl primește.

În exeplul prezentat, s-a decis extinderea mesajului dat de rutina funcția de calcul în cazul împărțirii cu zero. Eroarea este transferată direct subrutinei apelante deoarece apare în interiorul unei rutine de tratare a erorilor (rutinele de tratare a erorilor nu pot trata erorile generate de ele însele), care în lipsa unei rutine de tratare a erorilor pasează mai departe eroarea rutinei de tratare implicită a erorilor din VB.

Numerele de eroare

Pentru formarea unui număr de eroare valid (care nu redefinește o eroare VB predefinită) atunci cînd se lucrează cu componente se va folosi constanta **vbObjectError**, la care se mai adună 512, apoi la care se mai adună valoarea pe care o dăm noi erorii. **vbObjectError** este ovaloare de tipul **Long** pe care VB o vede ca și număr negativ(**Const NrErr As Long =vbObjectError + 512 +1**).

6. Înlănțuirea rutinelor de tratare a erorilor

La scrierea unei aplicații complexe trebuie să existe o strategie pentru tratarea erorilor la care ne așteptăm, la care nu ne așteptăm și la cele pe care rutina curentă de tratare a erorilor nu le poate rezolva. Următoarele reguli permit rezolvarea majoritații acestor situații.

<u>Regula 1</u>

Nu lăsați erorile netratate într-o aplicație deoarece aceasta se va termina brusc în cazul apariției unei erori.

<u>Regula 2</u>

Nu folosiți formulare, ferestre de mesaje sau dialog pentru a interacționa cu utilizatorul în vederea rezolvării unei erori într-o rutină de tratare a erorilor.

Regula 3

Generați erori personalizate cu numere și descrieri utile, adică croiți erorile pe măsura aplicației.

Regula 4

Realizați o procedură de încriere a erorilor neașteptate într-un fișier text jurnal de erori sau

într-o bază de date pentru a le putea analiza mai tîrziu.

Pentru exemplul prezentat avem următoarea situație:

- Funcția **f** este apelată
- O eroare apare in calculul funcției deoarece se încearcă o împărțire cu 0 (**0**)
- Rutina de tratare a erorii încearcă să trateze eroarea pe baza valorii din Err.Number
- Eroarea specifică are numărul 11(2), pentru a extinde mesajul de eroare specific acestei situații se generează o nouă eroare
- Eroarea apare într-o rutină de tratare a erorilor, ea nu mai poate fi tratată de rutina curentă de tratare a erorilor și se revine în procedura apelantă;
- Rutina de tratare a erorilor din programul apelant intră în joc (③) pentru a rezolva situația excepțională. Parte a procesului este apelul procedurii de înregistrare a erorii într-un fișier text ce are parametru un obiect Err. Un exemplu de scriere al acestei proceduri ar putea fi:

```
Public Sub JurnalErori(E As ErrObject)
Dim lnfNrFis As Long
Dim strNumeFieEr As String
strNumeFieEr = "C:\JurnalErori.txt"
lnfNrFis = FreeFile()
Open strNumeFieEr For Append Access Write As #lnfNrFis
Write #lnfNrFis, Format$(Now, "dd/mm/yyyy - hh:mm") & _
" Eroare: " & E.Number & ": " & E.Description & _
" (" & E.Source & ") "
Close #lnfNrFis
End Sub
```

iar o line din fișierul JurnalErori.txt din rădăcina discului C: este:

"23/02/2003 - 14:41 Eroare: -2147220991: Impartire cu zero in expresia x/(x-1) (Aplicatia Project1, functia f) "

Depanarea aplicațiilor

- Tipuri de probleme
- Folosirea punctelor de înterupere (breakpoint)
- Instrumente pentru depanare (Debug Toolbar)
- Fereastra locală, imediată și de monitorizare
- Starea stivei (call stack)

7. Depanarea aplicațiilor

Puține persoane sînt suficient de talentate pentru a scrie o aplicație perfectă din prima încercare. Pentru ceilalți depanarea devine un proces natural din cel al dezvoltării aplicației.

Multe tipuri de probleme pot să apară în timpul dezvoltării unei aplicații. Fiecare este unică în felul ei, dar există cîteva șabloane generale ce permit recunoașterea erorii în vederea rezolvării ei. Iată cîteva sugestii:

Eroare de aplicație

Este cazul aplicațiilor care crapă fară nici un avertisment cauzînd pierderea de date. Candidați de investigat ar fi apeluri incorecte de API, componente dezvoltate de firme terțe care conține erori. Codul problemă se identifică prin rularea pas cu pas (linie cu linie) pînă în locul în care apare eroarea. Dacă eroarea nu are explicație consultați MSDN-ul sau site-ul Microsoft pentru informații.

Programul crapă

Este cazul în care programul se termină inopinat, dar în mod repetat. Problema se rezolvă implementînd rutine de tratare a erorilor pentru fiecare eveniment care duce la terminarea incorectă a aplicației. Documentați valorile de date și secvențele logice care conduc la eroare și testați secvența cu probleme separat.

Comportament incorect

Dacă programul rulează, dar nu face anumite lucruri corect atunci este clar vorba despre o eroare de programare. Programatorul poartă vina și el trebuie să o cercteze prin vizualizarea valorilor intermediare luate de variabile care ajung să fie incorecte. Eventual, vor fi prinse greșelile de logică.

8. Modul de rulare cu întrerupere

Majoritatea formelor de depanare implică rularea unui program și oprirea lui pentru a-l suspenda într-o stare numită "mod de întrerupere" (**break mode**).

Dacă aplicația întîlnește o eroare netratată în timp ce este rulată în mediul VB ea intră automat în modul de întrerupere. Orice aplicație poate fi înteruptă prin **Ctrl-Break**, dar aceasta trebuie făcută dacă:

- aplicația așteaptă un răspuns din partea utilizatorului (dacă programul este în curs de rulare oprirea lui se va face într-un punct arbitrar)
- aplicația s-a oprit ca răspuns la acțiunea utilizatorului deoarece codul este prins într-o buclă infinită.

Utilizatorul va seta în aceste cazuri puncte de înteruprere în program. Programul se va rula normal pînă cînd ajunge la punctul de înterupere, moment în care aplicația intră în modul de înterupere. Un cerc maro în stînga liniei de cod indică un prunct de întrerupere. O săgeată galbenă în margine pe un fond galben indică următoarea instrucțiune executabilă.

Setarea și ștegerea punctelor de înterupere

Există mai multe metode pentru setarea punctelor de înterupere:

• apăsarea tastei F9 va face bascularea stării de activ/inactiv a punctului de întrerupere

din linia curentă;

- clic pe marginea gri din stînga lîngă linia de cod face bascularea punctului de înterupere;
- simbolul grafic mînă din **Debug Toolbar** face și el bascularea punctului de întrerupere din linia curentă de cod;
- clic pe butonul drept de mouse într-o linie de cod permite inserarea sau ștergerea unui punct de înterupere prin opțiunea *Toggle*;
- folosiți opțiunea *Toggle Breakpoint* din meniul *Debug* ...
- cuvîntul cheie Stop în cod are efectul unui punct de înterupere (nu-i recomandat, trebuie scos cu mîna înainte de compilarea codului)
- instrucțiunea Debug.Assert poate fi folosită pentru înteruperea condiționată a codului. Este sigură deoarece este ignorată la compilare. Are ca argument o expresie Boolean de exemplu, Debug.Assert i > 12.

Modificarea următoarei instrucțiuni de executat

Cînd aplicația este în mod de înterupere, linia galbenă este următoarea linie de cod ce va fi executată. Ea poate fi schimbată prin:

- tragerea săgeții din stînga liniei galbene pe o altă linie de cod;
- folosirea lui **Ctrl-F9** pentru a face linia curentă (pe care se află cursorul de text) următoarea instrucțiune de executat;
- folosirea lui Set Next Statement din meniul Debug...

9. Bara instrumentelor pentru depanare (Debug Toolbar)

Bara instrumentelor pentru depanarea aplicației se accesează prin clic pe butonul drept de mouse în zona barelor cu instrumente VB și selectarea opțiunii *Debug*. Este esențială reținerea tastelor pentru activarea funcțiilor principale.

Există butoanele *Rulează/Continuă (Run/Continue* - **F5**), *Pauză (Pause* - **Ctr+Break**) și *Terminare (End)*. Din lista butoanelor vor fi validate numai cele care pot fi folosite în contextul curent (mai sus aplicația nu este pornită, obesrvați că butoanele **Pause** și **End** sînt inactive).

Simbolul grafic de mînă (F9) basculează starea unui punct de înterupere între activa și inactiv cum s-a deiscutat deja.

Păşeşte În (Step Into - **F8**), *Păşeşte Peste (Step Over* - **Shift+F8**) și *Păşeşte Afară* (**Ctrl+Shift+F8**) se folosesc pentru a controla execuția codului linie cu linie după cum se discută în pagina următoare.

Fereastra Imediată (Immediate Window - **Ctrl+G**) se poate folosi pentru rularea unui cod simplu în timpul depanării, inclusiv pentru citirea/scrierea datelor, apelul de proceduri și testarea noului cod. Fereastra valorilor locale (*Locals Window*) și cea de monitorizare (*Watch Window*) se folosesc pentru monitorizarea valorilor locale sau a celor globale. *Locals Window* permite modificarea valorilor locale, iar *Watch Window* permite realizarea unor monitorizări

și implementarea unor puncte de întreuprere bazate pe valorile unor variabile din aplicație.

Fereastra de Monitorizare Rapidă (Quick Watch - **Shift**+**F9**) pune o variabilă selectată sau o expresie în *Watch Window (Fereastra de Monitorizare)*

Fereastra de vizualizare a apelurilor (*View Calls* - **Ctrl+L**) vizualizează istoricul apelurilor de proceduri plecînd de la cea curentă înapoi la rutina de tratare a evenimentului care a fost declanșată pentru a vedea modul în care a rulat aplicația din acel moment.

10. Fereastra imediată

Immediate Window era cunoscută sub numele de Debug Window în versiunile mai vechi de VB. Se deschide cu **Ctrl+G** și lucrează cu metodele **Print** și **Assert** ale obiectului **Debug**.

Debug. Assert permite punerea programului în modul de întrerupere pe baza rezultatului uni test.

Debug. Print expresie va afișa valoarea lui expresie direct în *Immediate Window*. Este utilizată pentru afișarea unor sevențe de mesaje legate de starea aplicației. În *Immediate Window* ? este echivalentul lui **Debug. Print** din aplicație.

Aproape orice instrucțiune VB poate fi scrisă în fereastră cu mețiunea că ea trebuie să poată fi executată într-o singură linie de cod. În cazul obiectelor facilitațile *IntellSense* și *AutoComplete* sînt active.

11. Fereastra variabilelor locale (Locals Window)

Locals window permite vizualizarea tutror variabilelor și parametrilor care sînt vizibile într-o procedură.

Valorile se vizualizează, iar la clic dublu se afișează o fereastră de editare în care se poate introduce o nouă valoare.

Cea ma impresionantă dintre facilități este cea de afișare a referinței **Me**. **Me** este o referință la obiectul în curs de rulare, în cazul de mai sus este chiar formularul în cauză. Ea se poate expanda pentru a avea acces la toate variabilele și proprietățile declarate ale formularului, fiecare control cu propriile lui proprietăți etc. Toate acestea vor putea fi editate cu excepția cazului în care sînt nemodificabile (read-only) sau dacă necesită repornirea proiectului.

12. Fereastra de monitorizare (Watch Window)

Watch Window poate fi folosită în următoarele feluri:

- cel mai de se folosește pentru vizualizarea valorilor unei variabile sau expresii. Variabila sau proprietatea de urmărit se va selecta din cod și va fi trasă și lăsată în *Watch Window*. Același efect se obține prin clic pe butonul drept de mouse, după care se va selecta Add Watch ...
- fereastra are opțiunea de *Tip Urmărire* (Watch Type) care asigură un alt mod de utilizare monitorizarea unei variabile Boolean sau a unei expresii; codul se rulează atît timp cît expresia monitorizată este False. Este utilă atunci cînd un număr mare de operații trebuie să fie îndeplinite înainte de a putea începe depanarea.
- o altă utilizare este aceea în care programul este oprit atunci cînd valoarea unei variabile sau expresii se modifică. Împreună cu *View Calls* ne permite să determinăm de ce se modifică valoarea unei variabile atunci cînd nu ar trebuie să fie așa.

13. Fereastra de vizualizare a apelurilor (View Calls)

Butonul **View Calls** se găsește pe bara instrumentelor de depanare (Debug Toolbar) sau din meniul *View* selectați *Call Stack*.

Ea afișează istoria apelurilor de procedură plecînd de la procedura curentă înapoi spre rutina de tratare a evenimentului care a inițiat secvența de apeluri.

Se folosește pentru a determina modul în care s-a ajuns la apelarea unei proceduri deseori împreună cu opțiunea **Break When Value Changes** din **Watch Window**.